

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/136/136/97

WPLYW SONDAŻY NA DECYZJE WYBORCZE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK '97

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ◆ Kampania wyborcza w niewielkim stopniu przyczyniła się do wzrostu zainteresowania wynikami sondaży. Wyraźnie zwiększył się tylko odsetek ankietowanych zdecydowanie interesujących się tego rodzaju informacjami. Przed wyborami prezydenckimi '95 poziom zainteresowania sondażami był nieco wyższy niż przed ostatnimi wyborami parlamentarnymi.

- ◆ Mimo że wśród Polaków przeważa opinia o wpływie sondaży przedwyborczych na to, jak ludzie głosowali w wyborach (43%), to jednak zapytani wprost, czy sami uwzględniali wyniki sondaży w swych decyzjach, w zdecydowanej większości przeczą, niż zgadzają się z taką tezą. Z deklaracji ankietowanych wynika, że w największym stopniu wynikami sondaży kierowali się wyborcy UP i AWS - co najmniej jedna piąta zwolenników każdego z tych ugrupowań uwzględniła sondażowe dane w swych decyzjach. W najmniejszym stopniu wpływ badań przedwyborczych na swoje decyzje dostrzegają zwolennicy PSL i ROP.

- ◆ Wpływ sondaży na decyzje wyborcze Polaków wydawał się badanym nieco większy przed wyborami niż po ich zakończeniu. O ile przed wyborami co czwarty ankietowany oceniał, że wyniki sondaży będą miały wpływ na to, jak sam będzie głosował, o tyle po wyborach tylko niespełna co szósty podzielał tę opinię.

Przed wrześniowymi wyborami parlamentarnymi po raz kolejny przetoczyła się dyskusja na temat sensowności ustawowego zakazu publikacji wyników wyborczych sondaży na 12 dni przed ustalonym terminem głosowania. Zdaniem wielu specjalistów, okres ten jest zbyt długi, nie mówiąc o tym, że sam zakaz wydaje się sprzeczny z zasadą równego dostępu do informacji. Temat „ciszy sondażowej” był w tym roku szczególnie aktualny, jako że ostatnie przedwyborcze sondaże, których wyniki można było przedstawić opinii publicznej, zostały przeprowadzone praktycznie przed rozpoczęciem kampanii wyborczej w telewizji. Być może z tej przyczyny na dwa dni przed głosowaniem trzy poważne dzienniki spróbowały ominąć ten zakaz publikując przedwyborcze prognozy, czego literalnie rozumiana ustawa nie zabrania.

Podstawowym pytaniem pojawiającym się w kontekście tej dyskusji jest to, czy obywatele faktycznie uwzględniają w swych wyborczych decyzjach wyniki sondaży. We wrześniowym sondażu CBOS¹ zapytaliśmy respondentów, czy śledzili wyniki badań sondażowych oraz czy kierowali się nimi w swych decyzjach.

ZAINTERESOWANIE SONDAŻAMI

Kampania wyborcza tylko w niewielkim stopniu przyczyniła się do wzrostu zainteresowania wynikami sondaży. W stosunku do sierpnia ogólna liczba osób śledzących te wyniki wzrosła bardzo nieznacznie, bardziej wyraźnie zwiększył się odsetek ankietowanych zdecydowanie zainteresowanych tego rodzaju informacjami. Przed ostatnimi wyborami parlamentarnymi poziom zainteresowania sondażami okazał się nieco niższy niż przed wyborami prezydenckimi '95 - wówczas deklarowało je 59% badanych.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (88) przeprowadzone w dniach 24-29 września '97 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski (N=1170).

Tabela 1

w procentach

Czy interesował(a) się Pan(i) wynikami sondaży przedwyborczych publikowanymi w prasie i pokazywanymi w telewizji czy też nie?	Wskazania według terminów badań	
	VIII '97	IX '97
Zdecydowanie tak	17	22
Raczej tak	36	33
Raczej nie	26	20
Zdecydowanie nie	19	24
Trudno powiedzieć	2	2

Cechą społeczno-demograficzną najbardziej różnicującą zainteresowanie wynikami sondaży jest oczywiście poziom wykształcenia. W największym stopniu wyniki te śledzą osoby z wyższym wykształceniem (82%), w najmniejszym - z podstawowym (42%); częściej interesują się nimi mężczyźni (65%) niż kobiety (45%). Ludzie młodzi (do 34 roku życia) raczej się nimi nie pasjonują². W grupach społeczno-zawodowych preferencje wyborcze śledzą najczęściej przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (81%) oraz prywatni przedsiębiorcy (66%), natomiast najmniejsze zainteresowanie nimi wykazują osoby bezrobotne (65% wskazań braku zainteresowania), uczniowie i studenci (60%) oraz robotnicy niewykwalifikowani (57%). Wśród osób deklarujących poglądy lewicowe poziom zainteresowania wynikami sondaży jest niemal taki sam jak wśród badanych o orientacji prawicowej, natomiast zdecydowanie najmniejszy jest wśród respondentów nie umiejących określić swoich poglądów politycznych.

Zainteresowanie wynikami sondaży przedwyborczych wiąże się, co zrozumiale, z chęcią uczestnictwa w wyborach. Osoby biorące udział w życiu politycznym w zdecydowanej większości interesują się sondażami traktując je - zapewne - jako jedno ze źródeł informacji o sytuacji na scenie politycznej. Natomiast ci, którzy nie chodzą na wybory, nie wyrażają również zainteresowania tą sferą życia publicznego, w tym także wynikami sondaży.

² Zob. tabele aneksowe.

Tabela 2

w procentach

Czy interesował(a) się Pan(i) wynikami sondaży przedwyborczych publikowanymi w prasie i pokazywanymi w telewizji czy też nie?	Czy brał(a) Pan(i) udział w niedzielnych wyborach do Sejmu i Senatu?	
	Tak	Nie
Tak	69	34
Nie	30	64
Trudno powiedzieć	1	2
	100	100

Co ciekawe, przed ostatnimi wyborami respondenci interesujący się sondażami - zgodnie ze swoimi deklaracjami - nieco wcześniej podejmowali decyzję, na kogo będą głosować, niż osoby nie wyrażające takiego zainteresowania. Spośród śledzących wyniki sondaży tylko co szósty zdecydował o swym wyborze w tygodniu przedwyborczym lub jeszcze później (wśród nie interesujących się - co trzeci), natomiast ponad trzy czwarte (77%) zdecydowało się, na kogo odda swój głos, co najmniej na miesiąc przed wyborami. Wśród nie zainteresowanych niespełna dwie trzecie (61%) tak wcześnie podjęło decyzję. Można przypuszczać, że zainteresowanie sondażami jest związane z bardziej aktywną postawą wobec polityki, dążeniem do wyrobienia sobie opinii w kwestiach politycznych, co zapewne ułatwia wcześniejsze podjęcie wiążących decyzji. Natomiast osoby nie zainteresowane w większym stopniu decydują o swym wyborze pod wpływem chwili. Różnice te nie są jednak zbyt duże.

Tabela 3

w procentach

Kiedy zdecydował(a) się Pan(i) głosować na tę partię (to ugrupowanie)? N=690	Czy interesował(a) się Pan(i) wynikami sondaży przedwyborczych publikowanymi w prasie i pokazywanymi w telewizji czy też nie?	
	Tak	Nie
W dniu wyborów (tzn. w niedzielę)	8	16
W przeddzień wyborów (tzn. w sobotę)	1	5
W ostatnim tygodniu przed wyborami	8	11
Dwa tygodnie przed wyborami	6	7
Miesiąc przed wyborami	9	6
Dwa miesiące przed wyborami	6	3
Jeszcze wcześniej	62	52
	100	100

W elektoratach partii i ugrupowań sondażami w największym stopniu interesowały się osoby głosujące na UP, UW i SLD. Jednak wśród wyborców pozostałych partii poziom zainteresowania wynikami badań okazał się tylko niewiele niższy. Najbardziej deklaracje tego rodzaju składali sympatycy PSL.

Tabela 4

w procentach

Elektoraty partii politycznych	Czy interesował(a) się Pan(i) wynikami sondaży przedwyborczych publikowanymi w prasie i pokazywanymi w telewizji czy też nie?	
	Tak	Nie
UP	76	24
UW	74	25
SLD	73	25
AWS	68	31
ROP	66	33
PSL	60	39
Nie głosujący	34	63

CZY SONDAŻE MIAŁY WPŁYW NA DECYZJE ZAPADAJĄCE PRZY URNIE?

Wśród Polaków przeważa opinia, że badania przedwyborcze miały wpływ na to, jak ludzie głosowali w wyborach. Warto jednakże zauważyć, że przed wyborami możliwość tego rodzaju wpływu wydawała się większa.

Tabela 5

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, ogólnie rzecz biorąc, wyniki sondaży, badań przedwyborczych miały wpływ czy też nie miały wpływu na to, jak ludzie głosowali w wyborach?	Wskazania według terminów badań	
	VIII '97*	IX '97
Raczej miały wpływ	56	43
Raczej nie miały wpływu	27	36
Trudno powiedzieć	17	21

* Pytanie brzmiało: „Czy, Pana(i) zdaniem, ogólnie rzecz biorąc, wyniki sondaży, badań przedwyborczych będą miały wpływ czy też nie będą miały wpływu na to, jak ludzie będą głosować w wyborach”?

Przekonanie o wpływie sondaży na decyzje wyborcze jest najsilniejsze wśród osób młodych, z wyższym wykształceniem, mieszkających w dużych, choć nie największych miastach (101-500 tys. ludności), raczej o prawicowych poglądach politycznych - co najmniej połowa z nich uważa, że sondaże mogą wpływać na decyzje wyborcze obywateli.

Wśród osób biorących udział w wyborach opinie o wpływie publikowania wyników sondaży na decyzje głosujących są podzielone, choć nieco więcej wyborców zgodziło się z tezą o istnieniu takiego wpływu.

Tabela 6 w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, ogólnie rzecz biorąc, wyniki sondaży, badań przedwyborczych miały wpływ czy też nie miały wpływu na to, jak ludzie głosowali w wyborach?	Czy brał(a) Pan(i) udział w niedzielnych wyborach do Sejmu i Senatu?	
	Tak	Nie
Raczej miały wpływ	46	40
Raczej nie miały wpływu	40	30
Trudno powiedzieć	14	30
	100	100

Zwolennicy poszczególnych ugrupowań politycznych częściej niż nie głosujący skłaniają się ku tezie o istnieniu wpływu sondaży na decyzje wyborców. Jednak w większości są o tym przekonani tylko sympatycy ROP, elektoraty pozostałych ugrupowań w mniejszym stopniu podzielają tę diagnozę. Najbardziej rozbieżne opinie w tej kwestii mają zwolennicy AWS, jednak różnice te nie są zbyt duże.

Tabela 7 w procentach

Elektoraty partii politycznych	Czy, Pana(i) zdaniem, ogólnie rzecz biorąc, wyniki sondaży, badań przedwyborczych miały wpływ czy też nie miały wpływu na to, jak ludzie głosowali w wyborach?		
	Miały wpływ	Nie miały wpływu	Trudno powiedzieć
AWS	45	41	14
SLD	46	35	19
UW	46	43	11
PSL	42	38	20
ROP	51	39	10
UP	48	41	11
Nie głosujący	40	31	29

Problem wpływu sondaży na decyzje wyborcze wygląda jednak całkiem inaczej, jeśli respondentów pytamy wprost o to, czy sami przy podejmowaniu decyzji wyborczej kierowali się stopniem poparcia, jakie ich ugrupowanie osiągało w sondażach. Zdecydowana większość ankietowanych na tak postawione pytanie odpowiada przecząco, stwierdzając, że nie uwzględniają tego rodzaju danych w swych decyzjach. Co ciekawe, odsetek odrzucających możliwość wpływu wyników sondaży na ich własne decyzje okazuje się większy po wyborach niż przed wyborami.

Tabela 8 w procentach

Czy Pan(i) osobiście, podejmując decyzję, na którą partię głosować w wyborach, będzie brał(a) / brał(a) pod uwagę to, jakie poparcie według sondaży przedwyborczych mają poszczególne ugrupowania czy też nie? (Odpowiedzi osób, które zadeklarowały udział w wyborach)		
	VIII '97 N=1140	IX '97 N=690
Tak	24	17
Nie	71	80
Trudno powiedzieć	5	3

Tylko nieco więcej niż co czwarty respondent przekonany, że sondaże miały wpływ na to, jak ludzie głosowali, jednocześnie przyznaje, że sam uwzględniał ich wyniki w swej decyzji, natomiast zdecydowana większość przeczy tej tezie.

Tabela 9 w procentach

Czy Pan(i) osobiście brał(a) pod uwagę to, jakie poparcie według sondaży przedwyborczych mają poszczególne ugrupowania czy też nie? N= 753	Czy, Pana(i) zdaniem, wyniki sondaży miały wpływ czy też nie miały wpływu na to, jak ludzie głosowali w wyborach?	
	Miały wpływ	Nie miały wpływu
Tak	28	10
Nie	69	89
Trudno powiedzieć	3	1
	100	100

Rozbieżność między odpowiedziami na dwa ostatnie pytania może wynikać z kilku powodów. Jednym z nich jest to, że w sytuacji wywiadu ankietowego respondenci z reguły, niezależnie od dziedziny, minimalizują wpływ rozmaitych czynników na podejmowane decyzje. Wynika to z mechanizmu psychologicznej racjonalizacji - po podjęciu decyzji, jeśli nie wchodził w grę czynnik ewidentnego przymusu, jawi się nam ona jako w większym stopniu „samorządna i samodzielna”, niż była nią faktycznie. Tego rodzaju motywacyjna spistość decyzji tym bardziej jest demonstrowana osobie trzeciej, czyli ankieterowi prowadzącemu wywiad.

Wśród elektoratów partii politycznych w największym stopniu do wpływu sondaży na wyborcze decyzje przyznają się sympatycy UP i AWS - co najmniej jedna piąta zwolenników każdego z tych ugrupowań brała w głosowaniu pod uwagę wyniki sondaży. W najmniejszym stopniu wpływ sondaży na swoje decyzje dostrzegają zwolennicy PSL i ROP.

Tabela 10

w procentach

Elektoraty partii politycznych	A czy Pan(i) osobiście, podejmując decyzję, na którą partię głosować w wyborach, brał(a) pod uwagę to, jakie poparcie według sondaży przedwyborczych mają poszczególne ugrupowania czy też nie?	
	Tak	Nie
UP	23	77
AWS	20	76
SLD	16	80
UW	15	83
PSL	13	87
ROP	13	88

Ustawodawca, ograniczając możliwość publikowania wyników sondaży w określonym okresie przed dniem wyborów, wychodził z założenia, że pod wpływem tych informacji wyborcy będą modyfikować swoje decyzje. Wpływ sondaży ujawniałby się np. w tym, że wyborcy rezygnowaliby z głosowania na ugrupowania małe, nie mające - w świetle wyników

sondaży - szans wejścia do parlamentu, i przerzucali swoje głosy na partie o zbliżonym programie mające taką szansę. Z drugiej strony niektórzy eksperci zauważają, że część wyborców widząc sondażową słabość jakiegoś ugrupowania nie kieruje się wcale tego rodzaju racjonalnością, ale przeciwnie - raczej odruchem serca i głosuje na nie chcąc „wzmocnić słabszego”, ale sympatycznego uczestnika gry wyborczej. Patrząc z jeszcze innej strony można zauważyć, że dobre wyniki sondaży mogą działać demobilizująco na „opieszalnych” zwolenników partii osiągających dobre rezultaty w sondażach. Mogą oni bowiem wyjść z założenia, że skoro tyle osób zapowiada poparcie ich partii, to nie trzeba się aż tak mobilizować, by koniecznie wziąć udział w głosowaniu.

Wszystkie powyższe motywy są zapewne prawdziwe dla różnych grup wyborców, a ich uogólnionych skutków zapewne nie da się jednoznacznie zsumować. Znamienne jest to, że wpływ sondaży na decyzje wyborcze Polaków wydawał się badanym nieco większy przed wyborami niż po ich zakończeniu - może to oznaczać, że siła wpływu tego rodzaju informacji wydaje się większa „teoretycznie” niż faktycznie - już po spełnieniu aktu wyborczego. Po wyborach tylko niespełna co szósty ankietowany uznał, że wyniki sondaży miały wpływ na to, jak sam głosował.

Może to również oznaczać, że faktyczny wpływ sondaży na decyzje wyborców ujawnia się w dłuższej perspektywie niż tylko okres bezpośrednio przedwyborczy. Wydaje się, że w tegorocznych wyborach tak znaczące zwycięstwo AWS co najmniej w części wiąże się z sondażowymi przewidywaniami i podchwyconą przez prowadzących jej kampanię prognozą, że większa frekwencja będzie sprzyjać lepszemu wynikowi osiągniętemu przez to ugrupowanie. Natomiast jest prawdopodobne, że pewnego rodzaju demobilizacji ulegli zwolennicy SLD, o czym może świadczyć niższa frekwencja w okręgach „tradycyjnie” głosujących na kandydatów tego ugrupowania. Trudno byłoby jednak rozstrzygnąć, czy stało się tak z powodu dobrych wyników w sondażach, czy też był to raczej skutek zniechęcenia dotychczasowych zwolenników do SLD, jako ugrupowania sprawującego władzę w ostatnich latach.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy interesował(a) się Pan(i) wynikami sondaży przedwyborczych publikowanymi w prasie i pokazywanymi w telewizji czy też nie?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	55	43	2	1170
Płeć				
Mężczyźni	65	34	1	554
Kobiety	45	52	3	616
Wiek				
do 24 lat	42	56	2	163
25-34	48	51	1	208
35-44	55	41	4	262
45-54	69	29	2	205
55-64	63	36	1	145
65 lat i więcej	51	46	3	188
Miejsce zamieszkania				
Wieś	50	48	2	433
Miasto do 20 tys.	56	43	2	155
od 21 do 100 tys.	51	46	3	228
101-500 tys.	61	36	3	236
501 tys. i więcej mieszk.	66	34	0	117
Region				
Północny	56	39	5	136
Zachodni	55	44	1	127
Środkowo-zachodni	55	44	1	174
Środkowy	57	40	2	214
Wschodni	48	50	2	134
Południowo-wschodni	52	45	4	183
Południowo-zachodni	58	41	1	203
Wykształcenie				
Podstawowe	42	55	4	379
Zasadnicze zawodowe	53	44	3	303
Średnie	60	39	1	365
Wyższe	82	17	0	122
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	81	19	0	96
Prac. umysł. niż. szczebla	62	37	2	112
Pracownicy fiz. - umysł.	57	42	1	64
Robotnicy wykwalifikowani	57	40	3	143
Robotnicy niewykwalifik.	38	57	4	52
Rolnicy	52	42	5	69
Prywatni przedsiębiorcy	66	34	0	57
Bierni zawodowo				
Renciści	54	45	2	142
Emeryci	59	40	2	209
Uczniowie i studenci	39	60	2	68
Bezrobotni	34	65	1	90
Gospodynie domowe i inni	38	54	8	66
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	68	30	2	153
Sektor państwowy	63	33	4	114
Sektor prywatny	57	42	1	273
Spółdzielczość	49	47	4	25
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	39	57	4	212
201 - 325	50	48	2	216
326 - 449	57	42	1	199
450 - 599	65	35	0	171
Powyżej 599 zł	76	24	0	188
Ocena własnych war. mater.				
Złe	43	53	4	316
Średnie	54	43	2	530
Dobre	67	33	1	324
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	53	45	2	65
Raz w tygodniu	56	41	3	599
Kilka razy w miesiącu	49	50	1	169
Kilka razy w roku	55	43	2	219
W ogóle nie uczestniczy	57	41	2	116
Poglądy polityczne				
Lewica	69	30	1	207
Centrum	53	45	2	347
Prawica	67	31	2	397
Trudno powiedzieć	20	74	6	218

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, ogólnie rzecz biorąc, wyniki sondaży, badań przedwyborczych miały wpływ czy też nie miały wpływu na to, jak ludzie głosowali w wyborach? 1 - Raczej miały wpływ;
2 - Raczej nie miały wpływu

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	43	36	21	1170
Płeć				
Mężczyźni	45	37	17	554
Kobiety	41	35	24	616
Wiek				
do 24 lat	52	27	22	163
25-34	47	38	15	208
35-44	44	37	19	262
45-54	36	43	21	205
55-64	48	29	23	145
65 lat i więcej	35	38	27	188
Miejsce zamieszkania				
Wieś	41	34	25	433
Miasto do 20 tys.	43	39	18	155
od 21 do 100 tys.	39	38	23	228
101-500 tys.	53	30	17	236
501 tys. i więcej mieszk.	42	45	13	117
Region				
Północny	45	33	22	136
Zachodni	41	32	27	127
Środkowozachodni	48	30	21	174
Środkowy	39	40	22	144
Wschodni	45	32	23	134
Południowo-wschodni	36	44	20	183
Południowo-zachodni	50	37	13	203
Wykształcenie				
Podstawowe	39	27	34	379
Zasadnicze zawodowe	43	38	19	303
Średnie	45	42	12	365
Wyższe	51	39	11	122
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	55	35	9	96
Prac.umysł.niż.szczebła	47	46	7	112
Pracownicy fiz.- umysł.	38	43	19	64
Robotnicy wykwalifikowani	45	40	14	143
Robotnicy niewykwalifik.	45	28	27	52
Rolnicy	29	41	29	69
Prywatni przedsiębiorcy	45	41	14	57
Bierni zawodowo				
Renciści	34	36	30	142
Emeryci	41	36	24	209
Uczniowie i studenci	65	19	16	68
Bezrobotni	48	22	30	90
Gospodynie domowe i inni	31	37	31	66
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	51	36	13	153
Sektor państwowy	44	40	17	114
Sektor prywatny	47	37	15	273
Spółdzielczość	24	62	14	25
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	36	32	31	212
201 - 325	45	41	14	216
326 - 449	45	32	23	199
450 - 599	47	41	12	171
Powyżej 599 zł	48	36	16	188
Ocena własnych war. mater.				
Złe	36	31	33	316
Średnie	44	37	19	530
Dobre	49	39	12	324
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	42	45	13	65
Raz w tygodniu	45	33	22	599
Kilka razy w miesiącu	42	34	24	169
Kilka razy w roku	41	41	18	219
W ogóle nie uczestniczy	44	36	20	116
Poglądy polityczne				
Lewica	46	39	14	207
Centrum	44	38	18	347
Prawica	50	38	12	397
Trudno powiedzieć	28	25	47	218